

NEW

2017

Part-II

SANSKRIT

(General)

PAPER—III

Full Marks : 90

Time : 3 Hours

The figures in the right hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. द्वयोः प्रश्नयोरुत्तरं देयम् —

12×2

ये कौन दूटि प्रश्नेर उत्तर दाओ ?

- a) संस्कृतवाङ्मये नाट्यसाहित्यस्योत्पत्तिविषये संक्षिप्तं विवरणं प्रदेयम्।
संस्कृतभाष्ये नाट्यसाहित्येऽपि उ० पत्रिबिषये संक्षिप्तं विवरणं दाओ।

(Turn Over)

- b) कालिदासस्य काव्यविषये एकं समीक्षात्मकं विवरणं देयम् ।
कालिदासेर काव्यविषयेर एकटी आलोचनात्मक विवरण दाओ ।
- c) गीतिकाव्यमित्यनेन किं ज्ञायते ? संस्कृत-गीतिकाव्यविषये एकः प्रबन्धो
विरचनीयः ।
गीतिकाव्य बलते कि बोवाय ? संस्कृत गीतिकाव्य विषयेर एकटी प्रबन्ध
लेख ।
- d) भवभूतेः रचनाविषये निबन्धमेकं लिखत ।
भवभूतिर रचनाविषयेर एकटी निबन्ध लेख ।

2. द्वयोः संक्षिप्ता टीका लेखनीया :

5×2

ये कोन दुटी विषये संक्षिप्तु टीका लेख :

हितोपदेशः, मुद्राराक्षसम्, दशकुमारचरितम्, प्रबोधचन्द्रोदयः

हितोपदेश, मुद्राराक्षस, दलुकमारचरित, प्रबोधचन्द्रोदयः ।

3. अधोलिखितेषु षण्णां संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च उत्तरं देयम् : 1×6

नीचेर ये कोन छयटी प्रश्नेर संस्कृतभाषाय ओ देवनागरी हरफे उतर दाओ :

a) 'शिशुपालबध्मि'ति महाकाव्यस्य रचयिता कः ?

'शिशुपालबध' महाकाव्येर रचयिता के ?

b) रघुवंशमहाकाव्ये कति सर्गा वर्तन्ते ?

‘रघुवंश’ महाकाव्ये कति सर्ग आछे ?

c) भासस्य सर्वश्रेष्ठा रचना का ?

भासेर सर्वश्रेष्ठ रचना कि ?

d) एकस्य भक्तिमूलकगीतिकाव्यस्य नाम लिखत ।

एकटि भक्तिमूलक गीतिकाव्येर नाम लेख ।

e) भट्टिकाव्यस्य किं नामान्तरम् ?

भट्टिकाव्येर अपर नाम कि ?

f) किमस्ति द्याप्रयकाव्यम् ?

एकटि द्याप्रय काव्य कि ?

g) भासस्य नाटकानि केनाविष्कृतानि ?

भासेर नाटकगुलि के आविष्कार का रेखिलेन ?

h) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटके ‘ईशाः’ इति शब्देन कस्य बोधो भवति ?

अभिज्ञानशकुन्तला नाटके ‘ईश’ बलते काक बोधानो ह्येछे ?

एकस्योत्तरं दीयताम् :

12×1

ये कौन एकटि प्रश्नेर उत्तर दाओ :

a) महाभारतस्य रचनाकालविषयमालोचयत ?

महाभारतस्य एतादृशे नामकरणे किं कारणम् ?

महाभारतेर रचनाकाल आलोचना कर ।

महाभारतेर एरूप नामकरणेर कारण कि ?

b) रामायणस्य प्रक्षिप्तांशविषये एकः प्रबन्धो लेख्यः ।

रामायणेर प्रक्षिप्तांश विषये एकटि प्रबन्ध लेख ।

एकस्य टीका लेख्या :

4×1

ये कौन एकटिर टीका लेख ।

हरिवंशः, पुराणस्य वैशिष्ट्यानि, अग्निपुराणम् ।

हरिवंश, पुराणेर वैशिष्ट्य, अग्निपुराण ।

संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च केषाञ्चित् चतुर्णाम् उत्तरं देयम् : 1×4

ये कौन चारटि प्रश्नेर उत्तर संस्कृत भाषाय ओ देवनागरी लिपिते लेख :

a) भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति ?

भगवद्गीताय कयटि अध्याय आछे ?

- b) महाभारतस्य रचयिता कः ?
महाभारतेर रचयिता के ?
- c) रामायणस्य कति संस्करणानि सन्ति ?
रामायणेर कयटि संस्करण आछे ?
- d) आदिकाव्यस्य नाम किम् ? केन वा विरचितम् ?
आदि काव्येर नाम कि ? के रचना करेन एटि ?
- e) कः पञ्चमवेदः इत्युच्यते ?
कोन् टि पञ्चमवेद नामे परिचित ?
- f) कति महापुराणानि सन्ति ?
कयटि महापुराण आछे ?

7. एकस्योत्तरं देयम् :

10×1

ये कोन एकटि प्रश्नेर उत्तर दाओ :

- a) ईशोपनिषदि वर्णितो मोक्षस्योपायो वर्णनीयः ।
ईशोपनिषदे वर्णित मोक्षेर उपाय वर्णना कर ।
- b) ईशोपनिषदमवलम्ब्य आत्मनः स्वरूपमालोचनीयम् ।
ईशोपनिषदानुसारे आत्मार स्वरूप आलोचना कर ।

8. एकस्य मन्त्रस्य व्याख्यां कुरुत :

6×1

যে কোন একটি মন্ত্রের ব্যাখ্যা কর :

a) हिरण्मयेण पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम् ।

तत्त्वं पूषन्नपावृणु सत्यधर्माय दृष्टये ॥

b) अन्धं तमः प्रविशन्ति यो विद्यामुपासते ।

ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रतः॥

9. द्वयोः प्रश्नयोरुत्तरं लिखत :

2×2

যে কোন দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) 'मा गृधः कस्यस्विद्धनम्'—वाक्यांशस्य किं नातपर्यम् ?

'मा गृधः कस्यस्विद्धनम्'—এই বাক্যাংশের তাৎপর্য কি ?

b) ईशोपनिषदः तादृशानामकरणे किं बीजम् ?

ঈশোপনিষদের তাদৃশ নামকরণের কারণ কি ?

c) ईशोपनिषद् कस्मिन् वेदे अन्तर्भवति ?

ঈশোপনিষদের কোন বেদে অন্তর্গত ?

d) ईशोपनिषदः द्वयोः टीकाकारयोः नाम लिखत ।

ঈশোপনিষদের দুই জন টীকাকারের নাম লেখ ।

10. कस्यचिदेकस्य आङ्ग्लभाषया वङ्गभाषया वानुवादं कुरुत : 10×1

ये कोन एकटिर ईरराजी अथवा बांग्ला भाषाय अनुवाद कर ।

स मूषिकः सविनयं तं सिंहमव्रवीत् प्रभो रक्ष माम् । त्वं पशुनामधिपतिः,
अहञ्चातीव क्षुद्रजन्तुः । मादृशस्य जन्तोः रुधिरेण त्वमात्मनः करं न
दुषयितुमलमसि । तस्यैतत् वाक्यं श्रुत्वा सिंहस्तममुञ्जत् । अथ गच्छता
कालेन स एव सिंहः कस्यचित् व्याधस्य जाले निपतितः बहूनाप्यायासेनात्मानं
मोचयितुमसमर्थः स केवलमुच्चैर्गर्जति स्म ।

अथवा (Or)

सर्वधनेषु विद्याधनं श्रेष्ठमेव । विद्यैव मनुष्याणां परमं भूषणम् । सुविशालं
भवनं सुविपुलं धनं कुसुमितं यौवनञ्च कालवशात् क्षयं गच्छति । विद्यैव
तादृक् धनं यत् कदापि क्षयं न याति । परन्तु विद्याधनं दीयमानेच्चेत्
वर्धितमेव भवति विदूषां सर्वत्रैव समादरो लक्ष्यते । धनिनो नृपाश्च स्वदेश
एव सभाद्रियन्ते विद्वांसस्तु सर्वत्रैव समादृता भवन्ति ।